T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/135
KARAR NO : 2022/215
KARAR TR : 18/04/2022

ÖZET:Su abonesi davacıdan tahsil edilen hat bakım işletim bedelinin iadesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

İdari Yargıda Davacı : U. D (Adli Yargıda Davalı)
Adli Yargıda Davacı : Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresi (İdari Yargıda Davalı)
Vekili : Av. E. B. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Başvurucu Uğur Doğan, su aboneliğinden dolayı ödediği ve 01/01/2018 tarihinden 30/11/2020 tarihine kadar davalı kurum tarafından tahsil edilen hat bakım işletim bedeli tutarı olan 123,90 TL'nin yasal faiziyle birlikte iadesine karar verilmesi istemiyleistemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2 . **Manisa 2. İdare Mahkemesinin E.2021/409 K.2021/550 sayılı dosyasında,** *"2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine"* dair 03/06/2021 tarihinde kesin olarak karar verdiği anlaşılmıştır.Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"Davacının maliki olduğu konuta ilişkin düzenlenen dava konusu faturasının, davalı idare ile davacı arasında imzalanan abonman sözleşmesi kapsamında sunulan kamu hizmetinin karşılığı ödenen ücreti ihtiva ettiği, söz konusu abonman sözleşmesiyle taraflar eşit konumda olup işbu sözleşmenin idarenin özel hukuk sözleşmelerinden olduğu, bu itibarla abonman sözleşmesinin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıklarda adli yargı yerlerinin görevli olması nedeniyle, zamlı konut faturası nedeniyle 01.01.2018 tarihinden 30.11.2020 tarihine kadar ödediği ücrete karşılık olarak 123,90-TL maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası ve 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddi gerektiği... "*

3. Davacı bu kez söz konusu bedelin iadesi istemiyle Tüketici Hakem Heyetine başvurmuştur.

B. Adli Yargıda

4. Şehzadeler İlçesi Tüketici Hakem Heyeti 13/12/2021 tarihli ve 162320210003683 karar sayılı tutanak ile "talebin kabulüne" karar vermiştir.

5. MASKİ vekili hakem heyeti kararına Tüketici Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.

6. **Manisa 4. Asliye Hukuk Mahkemesi (Tüketici Mahkemesi sıfatıyla) E.2022/9, K.2022/6 sayılı dosyada 04/01/2022 tarihinde,** *"Şehzadeler İlçe Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının 13/12/2021 tarih 162320210003683 sayılı kararının iptaline"* kesin olarak karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"...davalının Manisa 2. İdare Mahkemesinin 06/10/2020 tarih ve 2019/1124 E.- 2020/522 K. Sayılı kararından bahisle, hat bakım ve işletim bedeli ücretinin alınmaması ve geçmişe yönelik tahsil edilen ücretin de yasal faiziyle iade edilmesini istemesi yönündeki başvurusu idari işlem niteliği taşıdığından ve uyuşmazlık konusu edilen başvurunun, "hat bakım ve işletim bedelinin iptali'* yönünden sadece Tarifeler Yönetmeliğinden hat bakım ve işletim bedelinin kaldırılmasına karar verilmiş olup, tüketiciye iadesine dair bir hüküm kurulmadığından, başvurucunun Tüketici Hakem heyetine başvurarak ödeme yapılması yönündeki işbu başvurusu yerinde olmayıp, talebin ayrı bir idari işlem niteliği taşıdığı ve uyuşmazlık konusu edilen başvuru Tüketici Hakem heyetinin görev alanına giren bir işlem olmadığından başvurunun 6502 Sayılı Yasa ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği gereğince Tüketici Hakem Heyetinin davaya konu edilen başvuruyu incelemeye yetkisi bulunmamakla, bu hüküm gereğince davaya konu edilen*

başvuruyu görev alanı dışında kaldığından bahisle iade etmesi gerekmekte iken kabulüne dair verilen karar usul ve yasalara aykırı olduğundan ..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7.5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları"* başlıklı 15. maddesinin (d) bendinde, özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

8. 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesi ile, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olarak İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

9. Anılan 2560 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (a) bendinde, su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler İSKİ'nin gelirleri arasında sayılmış; aynı Kanun'un değişik 23. maddesinde, *"Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve %10'dan aşağı olmayacak nispetinde bir kâr oranı esas alınır. Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir."* hükümlerine yer verilmiştir.

10. 2560 sayılı Kanun'un 23. maddesine göre düzenlenen MASKİ tarifeler Yönetmeliği'nin başlıklı 33. maddesinde hat bakım işletim bedelinin abonelerden genel kurulca belirlenecek tutarda tahsil edileceğini hükme bağlamıştır.

B. Yargı Kararları

11. Anayasa Mahkemesi 18/02/1985 tarih ve E.1984/9, K.1985/4 sayılı kararında, karayollarından, köprülerden alınan geçiş parası, su, elektrik, havagazı, demiryolları, hava yolları, kimi hastane ücretleri gibi, ekonomik koşullara göre oluşturulan ve tesislerin bakımını, idamesini ve yeni yatırımlar yapılmasını sağlamak için yapılan ödemeleri, belirli kamu hizmetleri karşılığında kişilerden alınan, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden ayrı kabul etmiştir.

12. Benzer olayda Uyuşmazlık Mahkemesince verilen 26/09/2016 tarih ve E.2016/94, K.2016/382 sayılı ilam ile da uyuşmazlık özel hukuk ilişkisi kapsamında değerlendirilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince davanın görev yönünden reddi kararı verildikten sonra, başvurucunun müracaat ettiği hakem heyetince talebin kabul edildiği, ancak itiraz üzerine adli yargı yerinde işlemin idari nitelik taşıdığı gerekçesiyle hakem heyeti kararının iptal edildiği görülmektedir. Ancak dosya kapsamından da anlaşılacağı üzere başvurucu miktar itibarıyla tüketici hakem heyetine başvurmak zorunda kalmıştır. Adli Yargıda her ne kadar hakem heyeti kararının iptaline hükmedilmiş ise de karar gerekçesinden, miktar itibarıyla talep doğrudan Tüketici Mahkemesine dava konusu edilseydi, mahkemenin idari yargıyı işaret ederek görevsizlik kararı vereceği anlaşılmaktadır. Aksinin kabulü halinde ise başvurucunun talebi olumlu ya da olumsuz bir yargı kararı verilemeyecektir.

Belirtilen sebeplerle idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünce su abonesi davacıdan tahsil edilen hat bakım işletim bedelinin iadesi istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi ile Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarındaki *"atık su bedelinin, vergi benzeri mali yükümlülük olmayıp, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu"* yolundaki kabulün sonuçları itibarıyla: idarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde -idare mahkemeleri-; abonman sözleşmesine dayanan bir alacak- borç ilişkisi kapsamındaki kirlilik önlem payının tahsiline

ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmekte olup, uygulama bu doğrultuda istikrar kazanmıştır.

17. Tüm bu açıklamalara göre, ortada davacı ile davalı idare arasında yapılmış bir abone sözleşmesine dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Manisa 4. Asliye Hukuk (Tüketici) Mahkemesinin 04/01/2022 tarihli ve E.2022/9, K.2022/6 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Manisa 4. Asliye Hukuk (Tüketici) Mahkemesinin 04/01/2022 tarihli ve E.2022/9, K.2022/6 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

18/04/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN